

Onderwerp **Tussenbalans Werkwijze raad**

Registratienr. 6006633 Steller/telnr. Wolbert Meijer/ 77 26 Bijlagen 1

 Classificatie Openbaar Geheim
 Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

n.v.t.

Raadcommissie

presidium

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

- I. Kennis te nemen van de Tussenbalans Werkwijze Raad.
- II. Voortaan met betrekking tot informele bijeenkomsten van de raad (afgezien van werkbezoeken, expertmeetings en hoorzittingen) conform het voorstel uit de Tussenbalans (3d) nog maar twee benamingen te hanteren, namelijk Werksessie raad (= intern) en Informatiebijeenkomst (= openbaar).
- III. Bij wijze van experiment mondelinge vragen, interpellatie en actualiteitendebat te organiseren zoals verwoord in het overzicht 'gereedschap voor het raadswerk' (bijlage bij de Tussenbalans), na een jaar dit experiment te evalueren en dan desgewenst te verwerken in het Reglement van Orde
- IV. Bij wijze van experiment een agendacommissie in te stellen zoals beschreven in de Tussenbalans (3a); na een jaar dit experiment te evalueren en dan desgewenst te verwerken in het Reglement van Orde
- V. Bij wijze van experiment een piepsysteem in te voeren voor agendering zoals beschreven in de Tussenbalans (3b); na een jaar dit experiment te evalueren en dan desgewenst te verwerken in het Reglement van Orde
- VI. Begin 2017 een openbaar raadsdebat te organiseren over de resultaten van de enquête Stad en Raad, de stand van zaken met betrekking tot het gebiedsgericht werken, de betrokkenheid van de raad bij de vijf experimenten die het college heeft voorgereden, de wenselijkheid van eigen experimenten van de raad m.b.t. gebiedsgericht werken (bijv. de ideeën 'wijkbijeenkomsten' en 'stadsdeelcommissies' uit de Tussenbalans, 3c en e) en andere zaken die de (mogelijk) veranderende relatie tussen politiek en burgers raakt (bijv. Let's Gro en veranderlabs)
- VII. Het mandaat van de tijdelijke commissie Werkwijze raad niet te verlengen, maar eventuele voorstellen over de efficiëntie van het raadswerk voortaan via het presidium te laten lopen en de bezinning op burgerbetrokkenheid en gebiedsgericht werken voortaan in de reguliere commissies te agenderen.

Samenvatting

In juni 2015 besloot de raad tot instelling van een tijdelijke commissie 'werkwijze raad' voor het vergaderseizoen 2015-2016. De commissie kreeg als opdracht mee:

- a. Kom met voorstellen om het raadswerk efficiënter te organiseren; let daarbij ook op quick wins.
- b. Kom met voorstellen om het gebiedsgericht werken te versterken met vormen van ontmoeting tussen raad en stadgers.
- c. Kom met voorstellen om de invloed van burgers op de politieke besluitvorming te moderniseren.

De bedoeling was dat de commissie in het voorjaar van 2016 een voorlopige eindrapportage zou sturen, op basis waarvan de raad dan zou kunnen bezien of het mandaat zou moeten worden verlengd. Enigszins vertraagd treft u hierbij de bedoelde rapportage aan, onder de titel Tussenbalans Werkwijze raad. De eerste drie hoofdstukken zijn historisch beschrijvend van aard, in het vierde hoofdstuk trekt de commissie haar conclusies en benoemt een aantal adviezen aan de raad. Voor het grootste deel zijn deze laatste verwerkt in bovenstaand voorgesteld raadsbesluit. Het betreft o.m. de instelling van een agendacommissie, waardoor er meer afstemming plaatsvindt tussen de afzonderlijke commissievoorzitters; de invoering van een zgn. piepsysteem agendering, waardoor raadsfracties meer zelf verantwoordelijk worden voor wat wel en niet wordt geagendeerd; de organisatie van een raadsdebat in januari over ontwikkelingen in de lokale democratie; en de opheffing van de tijdelijke commissie zelf.

Aanleiding en doel

Bij de instelling van de tijdelijke commissie Werkwijze raad op 24 juni 2015 is bepaald dat de commissie in het voorjaar van 2016 een (voorlopige) eindrapportage aan de raad zou sturen, op basis waarvan de balans zou kunnen worden opgemaakt en zou kunnen worden gezien of het mandaat van de commissie zou moeten worden verlengd. Voorjaar 2016 is niet gelukt, maar de bijgevoegde Tussenbalans beoogt de gevraagde rapportage te zijn. Na drie beschrijvende hoofdstukken wordt in hst 4 de balans opgemaakt door middel van een aantal adviezen aan de raad, met o.m. als conclusie dat het mandaat van de commissie niet hoeft te worden verlengd.

Kader

n.v.t.

Argumenten en afwegingen

Voorstel 1: Informele bijeenkomsten

- Door en voor de raad worden niet alleen officiële vergaderingen maar ook informele bijeenkomsten georganiseerd. De status en openbaarheid van e.e.a. is tot nu toe niet altijd even duidelijk.
- In het kader van burgerbetrokkenheid en openbaarheid van bestuur wordt het wenselijk geacht meer bijeenkomsten open te stellen voor publiek, actief aan te kondigen en uit te zenden via internet
- Ter wille van de duidelijk wordt nu gekozen voor het gebruik van slechts twee benamingen (werksessie raad / intern resp. informatiebijeenkomst / openbaar), waardoor meteen status en karakter van de bijeenkomst duidelijk is.

Voorstel 2: Mondelinge vragen, interpellatie en actualiteitendebat

- De commissie heeft geconstateerd dat het actualiteitendebat in de praktijk, met name ook door de gekozen vorm en de beperkte tijd, meer een bevraging van het college is in plaats van een onderling debat.
- Om het mondelinge vragenrecht meer te faciliteren zal nu geëxperimenteerd worden met het toevoegen van het punt 'rondvraag' aan de raadsagenda, en de mogelijkheid om in de rondvraag van commissies ook vragen te stellen die de portefeuille van een die dag niet vergaderende commissie betreffen; dit betekent wel dat vragen vooraf bij de voorzitter moeten worden ingediend, en dat voorzitter beslist of ze worden toegestaan. Andere fracties mogen aanvullende vragen stellen. Geen ruimte voor debat.
- Om de wens aan meer debatmogelijkheden over actuele kwesties te faciliteren zal worden geëxperimenteerd met een gewijzigde werkwijze bij interpellatie en actualiteitendebat: na de bevraging van en beantwoording door het college wordt gelegenheid gegeven tot onderling debat. Voor het actualiteitendebat zal een uur i.p.v. een half uur worden gereserveerd.

Voorstel 3: Agendacommissie

- Er is behoefte aan een sterkere sturing op de (korte én lange termijn) agenda vanuit de raad. Daarbij is er sprake van een toenemend aantal commissie-overstijgende thema's en wijkgerichte in plaats van portefeuille-gerelateerde onderwerpen.
- Door de instelling van een agendacommissie kunnen in gezamenlijkheid en overleg de agenda's van de commissies en de raad worden samengesteld en de LTA worden bewaakt.
- De agendacommissie zou in principe moeten bestaan uit de commissievoorzitters, desgewenst voor het politieke evenwicht aangevuld met bijv. een lid van de grootste oppositiefractie.
- Er moet nog worden gezien of het voor de afstemming met de organisatie wenselijk is dat de gemeentesecretaris (of iemand namens hem) aanschuift bij de agendacommissie.
- Het is de bedoeling om hier eerst een jaar mee te experimenteren, alvorens e.e.a. (bij succes) vast te leggen in het Reglement van Orde.

Voorstel 4: Piepsysteem agendering

- Tot nu toe doen de commissievoorzitters een agendavoorstel en wordt dat meestal integraal door de commissie overgenomen. Er is op het gebied van agendering doorgaans weinig initiatief vanuit de raad. Wel wordt soms een brief op de lijst van ingekomen stukken geagendeerd voor een volgende vergadering, maar dat is er al sprake van een maand vertraging. De wens leeft om het initiatief en de verantwoordelijkheid meer te leggen bij de raad, zodat men zelf kan aangeven wat men belangrijk vindt en wat niet.

- Er zal nu geëxperimenteerd worden met een piepsysteem, wat betekent dat raadsvoorstellen en collegebrieven in principe niet voor inhoudelijke bespreking zullen worden geagendeerd tenzij een fractie aangeeft daar wel behoefte aan te hebben.
- De griffie zal elke vrijdag een complete lijst met alle collegebrieven en raadsvoorstellen van die week rondsturen. De bedoeling is dat de fracties deze lijst de maandag erop in hun vergadering bespreken en aangeven welke stukken daaruit zij geagendeerd willen zien.

Voorstel 5: Openbaar raadsdebat

- In de commissie Werkwijze raad is al veel gesproken over hoe burgers meer betrokken kunnen worden bij wat er op het stadhuis gebeurt, en ook andersom; hierbij ging het ook om de aansluiting van de raad bij het gebiedsgerichte werken zoals college en ambtelijke organisatie dat hebben ingezet; op 23 maart jl. heeft de raad hier al een eerste openbare debat over gevoerd.
- Er liggen een aantal documenten op dit terrein die nog om bespreking vragen, bijv. een brief van het college over Let's Gro (hoe wil de raad daarmee verder?), de resultaten van de enquête over de verhouding tussen Stad en Raad, en een paar voorstellen van werkgroepen uit de commissie die deze problematiek raken. Bovendien heeft het college nog een stuk toegezegd over de vijf specifieke experimenten gebiedsgericht werken waar de raad bij betrokken zou worden.
- De commissie heeft geconstateerd dat het punt is bereikt om het gesprek over al deze onderwerpen niet langer in de beslotenheid van deze interne commissie te voeren, maar hiermee structureel de openbaarheid te zoeken. Vandaar het voorstel voor een raadsdebat hierover begin 2017.

Voorstel 6: Opheffing tijdelijke commissie

- De commissie Werkwijze raad was vanaf het begin bedoeld als een tijdelijke commissie, om een extra impuls te geven aan de bezinning op de interne werkwijze van raad en commissies en de aansluiting van de raad bij algemene ontwikkelingen op het gebied van de lokale democratie, en meer specifiek het gebiedsgericht werken van college en organisatie.
- De Tussenbalans beschrijft dat er op meerdere terreinen daadwerkelijk voortgang is geboekt. Tegelijk is ook duidelijk geworden dat er op verschillende punten blijvend verschil van inzicht is, en dat die verschillen politiek van karakter zijn. Een interne commissie is dan niet langer het meest geschikte gremium om die bezinning voort te zetten, dit moet echt in de politieke arena gebeuren.
- Zaken met betrekking tot burgerbetrokkenheid en gebiedsgericht werken kunnen voortaan net zo goed in de reguliere commissies worden geagendeerd.
- Zaken die de interne organisatie van raad en commissie betreft kunnen voortaan net zo goed door het presidium worden besproken en afgehandeld.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Overige consequenties

n.v.t.

Vervolg

Het gaat hier om een principebesluit. Voor de implementatie ervan zal nog verder overleg gevoerd moeten worden binnen de griffie, met commissievoorzitters en met het presidium. Verder zal er over nieuwe werkwijzen duidelijk gecommuniceerd moeten worden naar de raadsleden/-fracties, de organisatie en evt. andere betrokkenen. Dat betreft uiteraard ook de precieze datum van invoering.

Tussenbalans Werkwijze raad

Inhoud

<u>Inleiding</u>	2
<u>1. Wat vooraf ging</u>	3
<u>a. 2013/2014 – eind vorige raadsperiode</u>	3
<u>b. 2014 – tweede halfjaar</u>	3
<u>c. 2015 – eerste halfjaar</u>	3
<u>2. Een jaar commissie werkwijze raad</u>	5
<u>a. Efficiëntie van het raadswerk</u>	5
<u>b. Gebiedsbericht werken</u>	6
<u>c. Invloed van burgers</u>	7
<u>3. Intermezzo: twee werkgroepen</u>	8
<u>a. Agendacommissie</u>	8
<u>b. Piepsysteem</u>	9
<u>c. Wijkbijeenkomsten</u>	10
<u>d. Informele bijeenkomsten</u>	10
<u>e. Stadsdeelcommissies</u>	11
<u>4. En nu?</u>	12
<u>a. Vergaderstructuur</u>	12
<u>b. Efficiëntie</u>	12
<u>c. Gebiedsgericht werken</u>	13
<u>d. Burgerbetrokkenheid</u>	13
<u>e. Doorgaan of stoppen?</u>	14

Inleiding

Geachte leden van de raad,

Op 24 juni 2015 besloot u als raad tot instelling van een tijdelijke commissie 'werkwijze raad' voor het vergaderseizoen 2015-2016. Deze commissie kreeg een drieledige opdracht mee, alsmede het verzoek om de raad in het voorjaar van 2016 een (voorlopige) eindrapportage toe te zenden, op basis waarvan u dan de balans zou kunnen opmaken en kunnen bezien of het mandaat van de commissie zou moeten worden verlengd.

Voorjaar 2016 hebben we niet gehaald, maar bij dezen treft u de gevraagde rapportage aan.

De eerste drie hoofdstukken zijn beschrijvend van aard: hst 1 gaat in op de periode voorafgaande aan de instelling van de commissie werkwijze raad (2013-2015), hst 2 op de werkzaamheden van de commissie gedurende het seizoen 2015-2016, en hst 3 op het intermezzo van het afgelopen zomerreces, waarin d.m.v. twee werkgroepen vanuit de commissie geprobeerd is nog een paar extra slagen te slaan (één van de redenen waarom deze rapportage u later bereikt dan de bedoeling was).

Het laatste hoofdstuk trekt voorlopige conclusies uit het voorgaande en benoemt een aantal adviezen van de commissie aan uw raad.

Namens de commissie Werkwijze raad

Berndt Benjamins, voorzitter

1. Wat vooraf ging

a. 2013/2014 – eind vorige raadsperiode

Op basis van gesprekken in het fractie- en commissievoorzittersoverleg en de enquête onder raadsleden over de werkwijze van raad en commissies werd bij de afsluiting van de vorige raadsperiode geconcludeerd dat in de nieuwe raadsperiode voorlopig de oude vergaderstructuur nog even zou moeten worden gehandhaafd, maar dat er wel gewerkt moest worden aan vernieuwing en andere methoden, vanwege de geconstateerde onevenwichtige portefeuilleverdeling tussen commissies, het feit dat er steeds meer commissie-overstijgende onderwerpen zijn, het gebrek aan fasering in het besluitvormingsproces en de noodzaak van meer aandacht voor de relatie burger – politiek. De griffie kreeg de ruimte om onderzoek te doen naar andere vergadermodellen in den lande en op basis daarvan met verbetervoorstellen te komen, in samenspraak met een klankbordgroep uit de raad.

b. 2014 – tweede halfjaar

Ongeveer een halfjaar na de raadswisseling kwam de griffie met het voorstel 'Naar een nieuwe vergaderstructuur', met als onderdelen de invoering van het BOB-model, de raadsinformatieavond en slechts drie commissies (bestuur, maatschappij en ruimte). De reacties hierop vanuit raad en college waren heel uiteenlopend. Geconcludeerd werd dat herbezinning nodig was, maar dat eerst een bijeenkomst over de veranderende rollen van raad, college en ambtenaar (17/12/15) moest worden afgewacht.

c. 2015 – eerste halfjaar

Begin 2015 ging een raads werkgroep werkwijze raad op basis van concrete ontwikkelingen in het lokaal bestuur in Groningen kijken wat deze betekenden voor het functioneren cq. de werkwijze van de raad. Elke maand werden enkele casussen besproken, waaruit conclusies werden getrokken. Dit resulteerde in de volgende ideeën / mogelijkheden voor de toekomst:

- Meer agendasetting door (begeleidings)commissies (i.c.m. proactieve houding)
- Inventariseren van gewenste bespreekonderwerpen en college vragen die voor te bereiden
- In LTA-gesprekken meer sturend richting college en organisatie
- Vanuit de raad meer zelf punten agenderen m.b.v. bespreekpunten/notitie
- Meer vorm vrij agenderen en bespreken
- Meer ruimte in commissies om actualiteiten te bespreken (vast punt?)
- Maandelijks actualiteitengesprek tussen raad en college
- Informele bijeenkomsten vaker openstellen voor pers/publiek, aankondigen
- Niet alles op stadhuis, meer op locatie, nadenken over ook buiten stadhuis uitzenden
- Meer opiniërende sessies in eerder stadium, publiek betrekken, kennis in stad gebruiken
- Elke woensdag tussen 13.00 – 22.30 uur standaard blokken voor raad/commissie
- Daarbinnen dan ook alle bijeenkomsten (formeel en informeel) plannen.
- Informele sessies invoegen in reguliere commissies, met vrijere vergaderorde
- Ruimte maken om bij dit soort sessies ook externen uit te nodigen om mee te praten
- Initiators van burgerinitiatieven uitnodigen in commissie om ideeën te bespreken
- Als commissie op locatie met initiatiefnemers in gesprek gaan (evt. openbaar, uitzending)
- Insprekers in de commissie zitplaats bieden in de kring van de vergadering
- Organiseren van ideeënmarkten en wijkstemdagen
- In collegebrieven duidelijker maken wat college van de raad wil
- Via opleggers voorzitter/griffie sturing geven aan het beoogde debat

In april 2015 vond er een raadsbijeenkomst plaats over gebiedsgericht werken met als sprekers Jacques Wallage en Marije van den Berg.

Laatstgenoemde kwam met de volgende 'gereedschapskist':

- Burgertop / G1000
- Buurtrechten: welke rechten zijn er in deze buurt en hoe kunnen we die vorm geven (experiment Amsterdam)
- Burgerbegroting / wijk- en buurtbudgetten (goede ervaringen in Antwerpen)
- Maatschappelijk aandeelhouderschap beter invullen (Nijmegen): hoe is op een school of in zorginstelling democratie geregeld?
- Meebeslissingen / afstaan van beslissingsrecht (Peel en Maas)
- Burgerpanels en burgervisatie (macht afstaan op het punt van evaluatie en controle)
- Alternatieve college-akkoorden (procesakkoorden)
- Civic crowdfunding (gemeente ondersteunt dat mensen hun eigen budgetten crowdfunden)
- Democratic challenge (BZK) – uitdaging richting initiatieven van burgers om lokale democratie te versterken

Uit de bijeenkomst kwamen een aantal rode draden naar voren:

a. De samenleving versus de politiek.

- De samenleving verandert in een snel tempo, en het is de vraag of de raad voldoende mee verandert.
- De samenleving lijkt steeds meer afstand te nemen van de politiek, ook van de gemeentepolitiek.
- De samenleving lijkt steeds meer haar eigen boontjes te willen doppen en de gemeente daarbij vaak tegen te komen als regelgever in plaats van als facilitator.
- De gemeente zal wellicht naar nieuwe wegen moeten zoeken om de aansluiting met de veranderende samenleving te houden.
- Er is behoefte aan een nieuwe oriëntatie op de rol en functie van de gemeentepolitiek in de lokale samenleving.
- De kanteling van de gemeente naar het gebiedsgericht werken wordt door velen als belangrijke ontwikkeling gezien.

b. De organisatie van het politieke systeem.

- Raad en commissies vergaderen veel, misschien wel teveel.
- Het politieke systeem zou veranderingen in de samenleving moeten volgen, maar niet iedereen ziet dat ook daadwerkelijk gebeuren.
- De indruk bestaat dat de raad vaak achter de feiten aan loopt.
- Het huidige commissiestelsel wordt door meerderen als nodeloos ingewikkeld en tijdrovend ervaren.
- Het is de vraag of het huidige systeem van burgerparticipatie effectief genoeg is.

Hoewel niet iedereen op elk punt het probleem even groot voor ogen zag, werd het wel van belang geacht om dit cluster aan vraag- en ontwikkelpunten mee te nemen in het vervolgesprek en – proces. Op basis daarvan werd besloten tot het instellen van een tijdelijke raadscommissie 'werkwijze raad', met als opdracht

- a. Kom met voorstellen om het raadswerk efficiënter te organiseren; let daarbij ook op quick wins.
- b. Kom met voorstellen om het gebiedsgericht werken te versterken met vormen van ontmoeting tussen raad en stadgers.
- c. Kom met voorstellen om de invloed van burgers op de politieke besluitvorming te moderniseren.

In het voorjaar van 2016 moest dan de balans worden opgemaakt op basis van een (voorlopige) eindrapportage, en worden gezien of het mandaat van de commissie zou moeten worden verlengd.

2. Een jaar commissie werkwijze raad

De nieuwe commissie heeft tot nu toe in totaal zeven keer vergaderd (september, oktober en december 2015, en februari, april, mei en oktober 2016). Hieronder gaan we per onderdeel van de opdracht na wat er inmiddels is gerealiseerd.

a. Efficiëntie van het raadswerk

Tijdens de eerste vergadering kreeg de griffie de opdracht om de mogelijke vormen m.b.t. vergaderstructuur op een rijtje te zetten met de voor- en nadelen. De vergadering daarop werd het document 'vergadermodellen andere 100.000+ gemeenten' meegestuurd, dat eerder als bijlage bij het voorstel 'naar een nieuwe vergaderstructuur' had gefunctioneerd. De burgemeester stelde voor hier goed kennis van te nemen; in een later stadium kon er eventueel een besluit worden genomen over een werkbezoek of iets dergelijks. Hierop is tot nu toe nog niet teruggekomen.

De Stadspartij kwam met een notitie over het actualiteitendebat, met als kernvraag of de bevraging van het college aan de ene kant en het onderling debat aan de andere kant niet meer uit elkaar gehaald moesten worden, met elk een toegesneden instrument. De notitie kreeg een warm onthaal, en de griffie kreeg de opdracht om met een concreet voorstel te komen. Eerst kwam de griffie met een memo 'Mondeling vragenrecht en behoefte aan debat', waarin m.n. de reeds bestaande mogelijkheden werden beschreven (ook die welke vrijwel nooit worden gebruikt). Op basis van de bespreking van dit memo kwam een vergadering later een voorstel tot wijziging van het reglement van orde ter tafel, waarin de mogelijkheden m.b.t. de rondvraag werden uitgebreid en aan interpellatie en actualiteitendebat de mogelijkheid werd toegevoegd om na de beantwoording van de vragen over te gaan tot daadwerkelijk debat. *En passant* werd ook de wijziging van de gemeentewet m.b.t. initiatiefvoorstellen meegenomen. De conclusie was aanvankelijk dat dit voorstel kon worden doorgeleid naar het presidium. Later werd besloten dit nog even aan te houden; eerst wilde men nog een keer met een paar commissieleden en griffiemedewerkers helemaal door het RvO heen om te zien of er niet meer efficiëncyslagen waren te behalen. Het resultaat zou niet een aanpassing, maar een algehele herziening van het RvO moeten zijn.

De *quick wins* die behaald konden worden, zijn:

- Insprekers in de oude raadzaal hoeven niet langer 'in de hoek' te staan, maar kunnen achter een microfoon plaatsnemen in het midden van de perstribune.
- In principe worden alle raadsactiviteiten op woensdag belegd, zodat de dinsdag- en donderdagavond vrij blijven om de stad/wijk in te gaan; activiteiten mogen indien nodig parallel worden georganiseerd
- VSD-onderwerpen mogen zowel in W&I als in O&W worden geagendeerd, al naar gelang er ruimte is in de agenda
- Interrupties gaan tijdens de raadsvergadering niet meer af van spreektijd van de geïnterrumpeerde; de voorzitter stuurt op interrupties in de geest van het debat
- Als een voorstel op verzoek van één of enkele fracties door de commissie als discussiestuk wordt doorgestuurd naar de raad, concludeert de voorzitter duidelijk af over welke zaken het in de raad nog mag gaan, om herhaling van het commissiedebat te voorkomen. Bij grote kaderstellende onderwerpen kan het ook andersom, dat de commissie het voorwerk doet en dat het algemene debat in de raad wordt gevoerd.

b. Gebiedsbericht werken

Tijdens de eerste vergadering werden vooral verschillende ideeën en wensen geventileerd:

- De raad moet meer aan de voorkant van het proces worden betrokken en meer op de hoogte zijn van wat er gebeurt, bijv. op het gebied van co-creatie, om te kunnen aanhaken
- De raad moet meer de stad/wijk in, en meer verhalen uit de stad/wijk in de raad trekken; initiatieven laten presenteren op vaste momenten; gereedschapskist Marije van den Berg
- Subsidiariteit: minder op detail sturen, meer aan wijk overlaten, op stadsniveau de basis regelen, wijken ruimte laten voor eigen accenten, wijkbudgetten; raad bewaakt democratisch proces
- Inventariseren welke vormen / werkwijzen in het verleden wel en niet hebben gewerkt.
- Communicatie verbeteren/ verfijnen: actieve benadering, social media, informatie op wijkniveau.
- Kleinschalig experimenteren

In oktober werd vooral gesproken over het project Coöperatieve Wijkraad 050 (in het kader van Democratic Challenge). Er werd door de commissie een voorzichtig GO gegeven om de projectopzet verder uit te werken; alvorens er daadwerkelijk mee aan de slag te kunnen, zou er wel eerst nog een discussie moeten worden gevoerd over hoe als raad om te gaan met bewonersbetrokkenheid.

Verder zou er een leergeschiedenis wijkgericht werken worden opgesteld, en er zou verder worden nagedacht over de vraag waar de raad ten aanzien van dit project op wilde sturen.

In december lag een inventarisatie wijkgericht werken en daarmee samenhangende activiteiten ter tafel. De burgemeester bood namens het college aan een discussiestuk voor te bereiden over dit thema met daarin als rode draad: Welke positie zou de gemeenteraad hierin moeten hebben als je dat verder gaat ontwikkelen.

In februari lag een eerste versie van het discussiestuk voor met de vraag of het geschikt was voor het gewenste raadsdebat. Er moest nog verder aan gesleuteld worden. Op 23 maart zou het raadsdebat plaatsvinden over gebiedsgericht werken en de rol van de raad.

Genoemd raadsdebat leidde tot de algemene conclusie dat er de nodige ruimte werd geboden voor experimenten, waarbij een goede opzet vooraf en een goede evaluatie achteraf noodzakelijk werden geacht. Representativiteit vond een groot deel van de raad een belangrijk aandachtspunt. Over de mate van betrokkenheid van de raad tijdens deze experimenten werd verschillend gedacht. Over het algemeen leek een zekere distantie wel gewenst, al kon totale afzijdigheid voor de meesten niet aan de orde zijn omdat achteraf wel beoordeeld moest kunnen worden of experimenten al dan niet geslaagd waren.

In april werden de conclusies van het debat scherpgesteld, en werd t.a.v. de vijf experimenten geconcludeerd dat nog wel duidelijk moest worden geformuleerd waarop na afloop zou worden getoetst. Per experiment zou vervolgens de precieze betrokkenheid van de raad worden gezien.

c. Invloed van burgers

Veel van wat onder de noemer 'gebiedsgericht werken' in gang werd gezet (zie voorgaande punt) is ook te duiden als het moderniseren van de invloed van burgers op de politieke besluitvorming. Afgezien hiervan richtte de commissie t.a.v. dit punt de aandacht vooral op de communicatie. De commissie constateerde dat het nog te vaak gebeurde dat betrokkenen pas aan het eind van een proces 'wakker werden'. De actieve benadering en informatievoorziening op wijkniveau moest echt beter; er viel nog een wereld te winnen op het gebied van communicatie (e-mail, social media). De afdeling communicatie werd gevraagd wat de huidige stand van zaken was op dit punt, zodat gericht gekeken kon worden welke verbeteracties mogelijk waren. De gevraagde notitie lag in februari voor, maar was nog niet naar ieders tevredenheid; er moest nog een concreter antwoord op de gestelde vraag komen. Uitgesproken werd ondertussen dat er een platform moest komen waar mensen onmiddellijk zouden kunnen vinden wat er speelt in hun gebied, en er moest een systeem komen waarbij de gemeente op een aantal typische overheidstaken actief zou melden wat er aan de hand is (inmiddels is dit platform gerealiseerd door aansluiting bij OmgevingsAlert). Ook een nieuwe notitie die in mei voorlag, riep nog de nodige vragen op. Er was o.m. behoefte aan een strategische visie op communicatie en uitbouw van de IT-basis onder communicatie. Aan het presidium werd voorgesteld een concrete opdracht hieromtrent aan het college te geven. Inmiddels heeft het presidium de volgende opdracht aan de college gegeven:

1. Kom met een strategische visie op wijkcommunicatie
2. Ga t.a.v. het toegezonden overzicht van mogelijkheden z.s.m. aan de slag met 'bekendmakingen op postcode' en 'volgen van eigen dossier'
3. Investeer in de uitbouw van de IT-basis voor communicatie richting bewoners
4. Ga in gesprek met wijken / wijkbewoners over de door hen gewenste vorm van communicatie (kan per wijk verschillen)
5. Stuur de raad één keer per half jaar een stand van zaken m.b.t. de ontwikkelingen op communicatiegebied

3. Intermezzo: twee werkgroepen

In de commissievergadering van 18 mei 2016, waarin een eerdere versie van dit document werd besproken, kwam ook het volgende aan de orde:

De werkgroep die in het eerste halfjaar van 2015 (voorafgaand aan de officiële commissie) bezig was met de werkwijze raad, ontwikkelde een hele lijst aan ideeën en mogelijkheden voor de toekomst (zie hiervoor, onder 1 c). Het was de bedoeling dat de officiële commissie hiermee verder ging en e.e.a. verder zou uitwerken. Hetzelfde geldt voor de zgn. 'gereedschapskist' die Marije van den Berg aanreikte. Vastgesteld moest worden dat de meeste ideeën en gereedschappen nog wachtten op die verdere uitwerking. Omdat het jammer zou zijn als deze opbrengst van een half jaar bezinning in de bureaula zou verdwijnen, werd besloten om op korte termijn te inventariseren welke van deze ideeën en instrumenten verdere uitwerking verdienden en deze te verdelen onder de leden van de commissie; dezen zouden dan m.b.v. de griffie hierbij concrete voorstellen kunnen ontwikkelen, waarbij het mooi zou zijn als een groot deel van die voorstellen al meegenomen konden worden in de rapportage aan de raad. Naderhand werden hiervoor twee werkgroepen uit de commissie gevormd, één rond het thema 'agendering' en één rond 'burgerbetrokkenheid en burgerinitiatief', die in juni inventariseerden welke ideeën uitwerking verdienden en daar verder over brainstormden. In september werd de door de griffie tijdens het zomerreces opgestelde uitwerking besproken. Besloten werd de volgende voorstellen door te geleiden naar de commissie Werkwijze raad, die er in oktober verder over gesproken heeft.

a. Agendacommissie

Besluit tot het instellen van een agendacommissie met de volgende **taken**:

- Globaal beoordelen of collegestukken in technische zin rijp zijn voor bespreking
- Aan de hand van binnengekomen raadsvoorstellen, collegebrieven en agendaverzoeken vanuit de raad evenwichtige commissie- en raadsagenda's samenstellen
- De LTA bespreken/bewaken, en LTA-gesprekken met portefeuillehouders voorbereiden
- Nadenken over de voorbereiding van onderwerpen die op de rol staan door middel van werkbezoeken, presentaties, hoorzittingen etc.
- De beperkte tijd op de woensdagen verdelen, en evt. besluiten over uitwijken naar andere dagen
- Oordelen over nut en noodzaak van informele bijeenkomsten, achteraf evalueren.

De agendacommissie zou in principe moeten bestaan uit de **commissievoorzitters**. Nadeel van deze optie is dat niet alle fracties zijn vertegenwoordigd, en dat de voorzitter van de raad ontbreekt. Dat nadeel is echter goed te ondervangen door de volgende afspraken te maken:

- Het presidium stelt het uiteindelijke voorstel voor de raadsagenda vast op de dag van de raadsvergadering.
- Fracties die niet zijn vertegenwoordigd kunnen belet vragen / ad hoc aanschuiven.
- De huidige onevenwichtige verdeling tussen coalitie- en oppositievertegenwoordiging kan ondervangen worden door een lid van de grootste oppositiefractie toe te voegen aan de agendacommissie.
- De leden van de commissie committeren zich om het belang van 'de raad als geheel' te behartigen.
- De plv. voorzitter van de raad wordt als schakel tussen beide gremia toegevoegd aan het presidium (zonder stemrecht).

De agendacommissie zou in principe twee keer per maand moeten vergaderen, steeds twee week voorafgaande aan een commissiewoensdag.

Een aantal nog niet voldoende gerijpte ideeën zouden ter verdere doordenking aan de agendacommissie meegegeven kunnen worden:

- Over een onderwerp uit de verdere toekomst in een vroeg stadium zonder stuk met het college debatteren, om richting en kaders mee te geven voor verdere uitwerking.
- Twee keer per jaar in de commissie nadrukkelijk aandacht voor de LTA met verzoek om input uit de fracties.
- In commissievergaderingen met een lichte agenda ruimte maken voor debat over actuele thema's

b. Piepsysteem

Laat de agendacommissie er in **principe** vanuit gaan dat alle binnengekomen raadsvoorstellen op de conformlijst kunnen en alle collegebrieven voor kennisgeving kunnen worden aangenomen (m.u.v. wensen- en bedenkingen brieven en discussienotities). De verantwoordelijkheid om te agenderen wordt in eerste instantie bij de raadsleden/-fracties gelegd.

- Elke **vrijdag** stuurt de griffie een complete lijst met alle ingekomen brieven en raadsvoorstellen van die week door.
- Op **maandagavond** kan in iedere fractie worden besproken welke stukken voor hen om agendering als discussiestuk vragen in de raadscommissies.
- Op **dinsdagochtend** wordt dit dan aan de griffie doorgegeven. Indien slechts een aanvullende opmerking is gewenst kan dit net als nu natuurlijk ook altijd nog bij de betreffende agendapunten A.5 (conform) of A.6 (ingekomen stukken).
- **15 dagen voor de commissievergadering** dienen verzoeken om agendering binnen te zijn.
- **14 dagen voor de vergadering** stelt de agendacommissie op basis van de binnengekomen agendaverzoeken de agenda vast.
 - Bij de volgorde van agendering wordt rekening gehouden met het aantal fracties dat discussie heeft aangevraagd.
 - Als slechts één of twee fracties een punt hebben aangevraagd, zal verzocht worden om bespreekpunten.
 - In overleg met verzoekers kan (als er bijv. een te volle agenda dreigt) besloten worden tot uitstel van agendering.
 - Over stukken waarvoor het college toestemming heeft gevraagd voor 'te late aanlevering' (en waarover de fracties zich dus nog niet hebben kunnen buigen) besluit de agendacommissie, zowel over de urgentie als over de evt. plaats op de agenda.

c. Wijkbijeenkomsten

Bekijk tijdens de bespreking van de LTA of er onder de thema's die de komende tijd op de rol staan zaken zijn die in aanmerking komen voor het organiseren (voorafgaand aan de bespreking in de commissie) van een bijeenkomst in de wijk waar alle direct betrokkenen zich kunnen uitspreken.

- Het gaat hier m.n. om voorstellen die de nodige impact hebben op de woon- en leefomgeving van stadgers, waardoor verwacht mag worden dat ze veel reuring, en dus ook veel insprekers in de commissie zullen opleveren. Een gesprek tussen raadsleden en betrokkenen op een moment dat de fracties hun definitieve standpunt nog moeten bepalen is in zulke gevallen voor alle partijen bevredigender.
- Eén en ander dient wel in nauwe samenspraak met het college te gebeuren, omdat ook het college doorgaans (in een eerder stadium) bijeenkomsten voor de buurt organiseert; in het tijdpad dat wordt gecommuniceerd moet dan de bijeenkomst van de raad opgenomen worden, en ook het verschil met de bijeenkomst met het college/ambtenaren.
- Het organiseren van deze raadsbrede wijkbijeenkomsten laat uiteraard onverlet dat fracties ook afzonderlijk met betrokkenen over het voorgestelde in gesprek kunnen gaan
- De bijeenkomst dient te worden gepland ná de deadline voor aanlevering van het stuk en vóór de laatste fractieavond voor de commissie.
- Er is in principe geen maximum aan het aantal insprekers, men hoeft zich niet van te voren aan te melden, en raadsleden kunnen na de inspraakreactie direct reageren en vragen stellen; of er gewerkt moet worden met spreektijden per inspreker moet nog nader worden bezien.
- Het college en betrokken ambtenaren zijn welkom en krijgen desgewenst gelegenheid het voorstel toe te lichten (niet: te verdedigen).

d. Informele bijeenkomsten

Hanteer voor de duidelijkheid naar buiten toe voortaan voor informele bijeenkomsten nog slechts twee benamingen (afgezien van werkbezoeken [besloten], expertmeetings [openbaar] en hoorzittingen [openbaar]), zodat voor iedereen meteen duidelijk is wat het karakter van de bijeenkomst is:

- **Werkessie raad (= besloten)**
 - Hieronder vallen alle benen-op-tafelsessies, technische sessies, vragencarroussels, gevoelige informatie-uitwisselingen etc. Dit zijn bijeenkomsten voor raads- en commissieleden, waar zij kunnen spreken en brainstormen zonder dat dit politieke implicaties heeft
- **Informatiebijeenkomst (= openbaar)**
 - Dit zijn alle bijeenkomsten waar publiek bij aanwezig mag zijn, die actief naar buiten worden gecommuniceerd en eventueel worden uitgezonden. Dit soort bijeenkomsten kunnen wel een politieke lading krijgen.

e. Stadsdeelcommissies

Dit voorstel behelst een vervolg op een voorstel dat inmiddels via het presidium is gelopen, namelijk het organiseren van een zgn. 'Open Raad' tijdens het Let's Gro festival in november. De bedoeling hiervan is dat stadgers dan een initiatief kunnen presenteren aan de raad, waar de raad dan kort over spreekt en vervolgens over stemt. De ideeën die een meerderheid van de aanwezige raadsleden achter zich weten te krijgen, worden door een aantal raadsleden geadopteerd om er een vervolg aan te geven.

Het (vervolg-)voorstel is nu om op basis van de ervaringen hiermee voor elk van de vijf stadsdelen één keer per jaar iets soortgelijks te organiseren, namelijk een stadsdeelcommissie (thema-overstijgend, 2,5 uur, desgewenst op locatie). Inwoners van het desbetreffende stadsdeel die zich van tevoren hebben aangemeld krijgen gedurende max. vijf minuten gelegenheid hun goede idee voor hun wijk of buurt te pitchen, waarna de commissieleden hen gedurende tien minuten kunnen bevragen. Tot slot wordt gevraagd of er een fractie is die met de spreker verder in gesprek wil om het idee handen en voeten te geven.

Op deze manier wordt het burgers iets gemakkelijker gemaakt om onderwerpen op de agenda van de gemeentelijke politiek te krijgen, en zorg je ervoor dat het op het stadhuis ook echt gaat over zaken die buiten de politiek de gemoederen bezig houden.

4. En nu?

a. Vergaderstructuur

Aanvankelijk stond het thema 'vergaderstructuur' hoog op de agenda bij de bezinning over de werkwijze van de raad. De oude raad concludeerde dat weliswaar voorlopig met de oude structuur moest worden doorgegaan, maar dat er wel onderzoek naar nieuwe vormen moest worden gedaan. De voorstellen waar de griffie vervolgens mee kwam kregen echter onvoldoende draagvlak, er was herbezinning nodig. Vervolgens koos de werkgroep begin 2015 voor een kleinschaliger, meer 'bottom-up' aanpak: hoe kun je op basis van concrete ontwikkelingen de werkwijze van de raad stapje voor stapje aanpassen? Ondertussen bleef de organisatie van het politieke systeem een thema. Het was één van de rode draden die naar voren kwam uit de bijeenkomst met Jacques Wallage en Marije van den Berg. En het zat ook verpakt in de eerste opdracht aan de commissie werkwijze raad. Op dit punt zijn de afgelopen jaren nog geen concrete vorderingen geboekt. Gebleken is dat er geen gedeelde opvatting is over de noodzaak om te veranderen, maar dat er over het algemeen tevredenheid is over het huidige systeem. Het lijkt daarom niet zinvol om op korte termijn te investeren in grote structuurwijzigingen. Het thema zal echter op termijn wel weer de aandacht vragen, als het al niet is vanuit de wens om toch meer aan te sluiten bij het gebiedsgerichte werken van college en organisatie dan wel vanuit de noodzaak om te anticiperen op de herindeling met Ten Boer en mogelijk ook Haren. In het kader van herindelingen wordt vaak geadviseerd om grootschaligheid te combineren met kleinschaligheid en burgers nabijheid.

Conclusie: de commissie adviseert de raad het onderwerp vergaderstructuur voorlopig even te laten rusten, maar het in de loop van 2017 weer op de agenda te zetten, in samenspraak met de herindelingspartner(s); daarbij dringt ze erop aan dat bij het project 'verbouw stadhuis' rekening wordt gehouden met verschillende alternatieven qua vergaderstructuur; ook de mogelijkheid van een evt. interruptiebar dient meegenomen te worden.

b. Efficiëntie

Zoals eerder beschreven is er in het kader van efficiëntie in eerste instantie met name gesproken over actualiteitendebat en mondeling vragenrecht. Het gesprek hierover is afgerond, een voorstel voor het presidium en daarna voor de raad zou kunnen worden voorbereid. Dit betreft echter slechts een klein onderdeel van het raadswerk. Geconcludeerd moest worden dat het raadswerk als geheel nog niet echt efficiënter was georganiseerd, ook niet door de paar *quick wins* die zijn gerealiseerd. Efficiency in het vergaderwerk is noodzakelijk om raadsleden in staat te stellen meer buiten het stadhuis hun volksvertegenwoordigende werk te doen. Vandaar ook het eerder genoemde intermezzo met de twee werkgroepen, dat toch nog enkele verbetervoorstellen heeft opgeleverd.

Conclusie: De commissie adviseert de raad om de afspraken die gemaakt zijn n.a.v. de discussie over het actualiteitendebat en het mondeling vragenrecht (verwerkt in bijgevoegde placemat 'gereedschap voor het raadswerk') bij wijze van experiment te effectueren, zonder ze meteen in het Reglement van Orde te verwerken. Dat zelfde geldt voor de voorstellen van de tijdelijke werkgroepen m.b.t. het instellen van een agendacommissie en de invoering van een piepsysteem agendering. De commissie adviseert deze experimenten na een jaar te evalueren en dan – bij een positieve conclusie – te verwerken in het Reglement van Orde.

c. Gebiedsgericht werken

De meeste aandacht van de commissie is naar de tweede opdracht gegaan, over de versterking van het gebiedsgericht werken – logisch, gezien de aansluiting die gezocht moest worden bij de werkwijze van college en ambtelijke organisatie. Uiteindelijk heeft het college ruimte gekregen om te experimenteren met vormen van loslaten en overdragen van bevoegdheden en budgetten naar wijken. Het wachten is nu op een stuk vanuit het college waarin de experimenten van een ‘kop en staart’ zijn voorzien en nader wordt ingegaan op de betrokkenheid van de raad. Verder kan worden geconcludeerd dat er vanuit de commissie zelf nog geen voorstellen zijn gekomen om het gebiedsgericht werken te versterken met vormen van ontmoeting tussen raad en stadjes, het ging nog slecht over ondersteuning van experimenten die door anderen zijn bedacht. Verder is het wenselijk om in de verdere bezinning op het gebiedsgericht werken juist ook de mensen om wie het gaat erbij te betrekken, oftewel: ga samen met de wijkbewoners nadenken over welke vormen in welk gebied wenselijk worden geacht. Ook op dit punt zijn de werkgroepen tijdens het intermezzo aan de slag geweest, met een enkel voorstel als resultaat.

Conclusie: De commissie adviseert de raad om begin 2017 een openbaar raadsdebat te organiseren over de stand van zaken met betrekking tot het gebiedsgericht werken, de betrokkenheid van de raad bij de vijf experimenten die het college heeft voorgereden, en de wenselijkheid van eigen experimenten van de raad m.b.t. gebiedsgericht werken (bijv. het idee ‘stadsdeelcommissies’ uit deze tussenbalans)

d. Burgerbetrokkenheid

Echte voorstellen om de invloed van burgers op de politieke besluitvorming te moderniseren zijn niet gedaan (afgezien van het gebiedsgericht werken). De aandacht van de commissie ging zoals gezegd m.n. uit naar de bekendheid van burgers met de politieke besluitvorming, en dus de communicatie daarover, om te voorkomen dat stadjes hun beïnvloedingsmomenten missen. Het is echter goed om – naast het verbeteren van de communicatie vanuit de gemeente – ook te blijven nadenken over nieuwe instrumenten om de invloed van burgers op de besluitvorming te versterken. Te vaak wordt nog geconstateerd dat de burgerparticipatie niet vlekkeloos is verlopen. Daarnaast is al vaker gememoreerd dat inspreken tijdens een raadscommissie eigenlijk te laat in het proces is, fracties hebben dan hun *mind* al opgemaakt. Het intermezzo met de werkgroepen heeft ook op dit punt een paar voorstellen opgeleverd.

Conclusie: De commissie adviseert de raad om nadrukkelijk de vinger aan de pols te blijven houden t.a.v. de door het presidium uitgezette opdracht aan het college m.b.t. wijkcommunicatie. Verder adviseert de commissie om het voorstel van de werkgroepen t.a.v. informele bijeenkomsten te effectueren (waarbij het woord ‘besloten’ wordt vervangen door het woord ‘intern’), het voorstel ‘wijkbijeenkomsten’ te betrekken bij het eerder geopperde raadsdebat begin 2017, en ondertussen nadrukkelijk te blijven nadenken over nieuwe instrumenten om de invloed van burgers op de besluitvorming te versterken.

e. Doorgaan of stoppen?

Bij de instelling van de tijdelijke commissie werkwijze raad is besloten om in het voorjaar van 2016 de balans op te maken en dan te bezien of het mandaat van de commissie moet worden verlengd. Naar aanleiding daarvan ligt deze tussenrapportage nu bij u voor. Duidelijk mag zijn dat de drie opdrachten die de commissie meekreeg slechts zeer ten dele zijn uitgevoerd. De vraag is of het wenselijk wordt geacht om daar alsnog of nog meer aandacht aan te geven. Zo niet, dan kan de opdracht aan de raad worden teruggegeven. Mocht toch de noodzaak worden gevoeld om met de genoemde opdrachten verder te gaan, dan rijst de vraag of dit in deze speciale commissie moet gebeuren of op een andere manier. Geopperd is bijv. om de interne, technische en organisatorische zaken in het presidium af te handelen, en de zaken m.b.t. bewonersbetrokkenheid in een reguliere commissie.

Uit bovenstaande valt op te maken dat commissie het wenselijk acht om de bezinning op de drie opdrachten uit het instellingsbesluit op de één of andere manier voort te zetten. Voor verlenging van het mandaat van de commissie Werkwijze raad lijkt echter onvoldoende draagvlak.

Conclusie: de commissie adviseert de raad om eventuele voorstellen over de efficiëntie van het raadswerk voortaan via het presidium te laten lopen en de bezinning op burgerbetrokkenheid en gebiedsgericht werken voortaan in de reguliere commissies te agenderen.

Bijlage: Gereedschap voor het raadswerk

Waarmee	Waarvoor	Wanneer	Werkwijze
Vragen om informatie (technisch)	Voor het inwinnen van technische en feitelijke gegevens over alle onderwerpen, al dan niet geagendeerd voor raad of commissie.	Tijdens kantooruren.	Feitelijke informatie kunnen raadsleden rechtstreeks bij de ambtelijke organisatie of griffie opvragen, telefonisch, schriftelijk of per e-mail. Op collegebrieven en raadsvoorstellen is altijd het telefoonnummer van de schrijver van het stuk te vinden.
Verzoek om ambtelijke bijstand	Uitgebreide, inhoudelijke en vaktechnische ondersteuning bij het raadswerk.	Verzoek tijdig aankondigen bij de griffier.	Verzoeken om informatie en ambtelijke bijstand zijn formeel geregeld in de Verordening ambtelijke bijstand aan raadsleden 2002. Verzoeken om ambtelijke ondersteuning kunnen raadsleden indienen bij de griffier die daartoe contact opneemt met de secretaris.
Mondelinge vragen	Vooraf voor inwinnen van informatie over lopende zaken of kleinere actuele aangelegenheden.	Tijdens rondvraag van de raads- of commissievergaderingen.	Rondvraag is een vast agendapunt voor commissie en raad: vragen dienen 4 uur tevoren te worden ingediend bij de voorzitter en de desbetreffende portefeuillehouder; t.a.v. vragen die niet betrekking hebben op de portefeuille van de commissie geldt een indieningstermijn van minimaal 24 uur. De voorzitter beslist of de vragen worden toegestaan. Andere fracties kunnen aanvullende vragen stellen. Na de beantwoording is het onderwerp afgehandeld. Geen ruimte voor debat. Vraag en antwoord worden genotuleerd en opgenomen in het raads- of commissieverslag.
Schriftelijke vragen	Voor politieke vragen. Technische vragen kunnen aan ambtenaren worden gesteld.	Schriftelijke vragen kunnen op elk moment gesteld worden, : mondelinge beantwoording: in de e.v. raadsvergadering. : schriftelijke beantwoording: binnen 3 weken (anders bericht van uitstel)	- Via de griffier (toon.dashorst@groningen.nl) indienen bij de voorzitter van de Raad onder vermelding van datum, afzender, politieke partij en onderwerp; - Aangeven of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd

Waarmee	Waarvoor	Wanneer	Werkwijze
Interpellatie	Bedoeld voor actuele onderwerpen, die naar oordeel van de indiener niet die aandacht van de Raad krijgen, die nodig is.	Raad besluit of interpellatie wordt toegestaan en wanneer deze kan worden gehouden tijdens de vergadering. Volgorde: vragenstellers, overige fracties met aanvullende vragen, beantwoording door college, gelegenheid tot debat en het indienen van moties.	- Verzoek om interpellatie schriftelijk of per email indienen bij de voorzitter van de Raad (via de griffier) Met duidelijke omschrijving onderwerp en te stellen vragen - Uiterlijk 48 uur voor aanvang van de raadsvergadering (maandag 16.30 uur bij een reguliere Raad).
Actualiteitendebat	Bedoeld voor het bevragen van het college over politiek urgente onderwerpen in weken waarin geen raadsvergadering staat gepland (en dus geen interpellatie – zie aldaar – mogelijk is)	Het actualiteitendebat vindt in principe op woensdag plaats, er wordt een uur voor gereserveerd. Volgorde: vragenstellers, overige fracties met aanvullende vragen, beantwoording door college, gelegenheid tot debat. Er vindt geen besluitvorming plaats.	Het actualiteitendebat moet uiterlijk 48 uur van tevoren worden aangevraagd bij de griffie (griffie@ groningen.nl) door minimaal 2 raadsleden, niet behorend tot dezelfde fractie. De aanvraag bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
Hoorzitting & Expertmeeting	Voor het inwinnen van informatie door de Raad bij derden (burgers, organisatie, experts), ter voorbereiding van een raadsbesluit.	Verzoek tijdig aankondigen bij de griffier.	De Raad neemt een besluit tot het organiseren van een hoorzitting of expertmeeting. In voorkomende gevallen neemt het Presidium dit besluit. De raad geeft aan wie gehoord worden, de voorzitter en griffier nodigen uit, de griffie organiseert. De hoorzittingen en expertmeetings zijn openbaar, tenzij de Raad anders besluit.

Waarmee	Waarvoor	Wanneer	Werkwijze
Amendement	Voorstel van raadslid / fractie om de besluitpunten van een raadsvoorstel aan te passen.	Tijdens de raadsvergadering bij de behandeling van het voorstel waarop het amendement betrekking heeft.	Schriftelijk (ondertekend) in drievoud indienen bij de voorzitter. In vorm moet het amendement in te passen zijn in het dictum van het raadsvoorstel. Het is aan te bevelen amendement vooraf voor technische toets aan te bieden aan griffie.
Motie	Verklaring waarmee raadslid of fractie een oordeel of wens of verzoek uitspreekt, in de hoop daarvoor steun van een raadsmeerderheid te krijgen.	Indien de motie betrekking heeft op een onderwerp op de agenda vindt behandeling plaats bij dat onderwerp. Zo niet (motie vreemd aan de orde van de dag), dan als laatste punt op de agenda.	Schriftelijk (ondertekend) in drievoud indienen bij de voorzitter bij de behandeling van het onderwerp of bij aanvang van de raadsvergadering. Zo aanleveren dat de Raad een besluitpunt (dictum) wordt voorgelegd. Motie vreemd aan de orde van de dag graag voorafgaand aan de vergadering melden bij de griffie.
Voorstellen van orde		Voorstel kan te allen tijde ter vergadering worden ingediend, mag alleen over de orde van de vergadering gaan.	Over een voorstel van orde beslist de raad terstond.
Initiatiefvoorstel	Voorstel op eigen initiatief van raadslid of fractie.	Geen preadvies gevraagd: agendering in eerstvolgende desbetreffende commissie met in achtneming van de 17 dagen termijn; college kan desgewenst wensen en bedenkingen kenbaar maken. Wel preadvies gevraagd: college krijgt hiervoor 6 weken. Preadvies resp. brief met wensen- en bedenkingen maakt deel uit van de beraadslagingen. Gestemd wordt over het initiatiefvoorstel.	<ul style="list-style-type: none"> - Richten aan de voorzitter van de Raad. - Inleveren bij de griffie. - Vermelden of pre-advies van college gevraagd wordt. - Initiatief moet een concreet voorstel (dictum) bevatten, waarop besluitvorming door de Raad kan plaatsvinden. - Initiatief kan schriftelijk of per email worden ingediend, (elektronisch) ondertekend door indieners.

De ambtelijke organisatie van de Raad is de griffie. De griffie is bereikbaar op telefoonnummer 050 367 7702. Het bezoekadres van de griffie is: Kreupelstraat 1, begane grond. Het postadres is postbus 20 001, 9700 PB Groningen.

